

ИЗВЕШТАЈ

ОД УЧЕСТВОТО НА СОВЕТОТ ЗА СОРАБОТКА СО И РАЗВОЈ НА ГРАЃАНСКИОТ СЕКТОР ВО РАБОТАТА НА КОМИСИЈАТА ЗА РАСПРЕДЕЛБА НА ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА НАМЕНЕТИ ЗА ФИНАНСИРАЊЕ НА ПРОГРАМСКИТЕ АКТИВНОСТИ НА ГРАЃАНСКИ ЗДРУЖЕНИЈА И ФОНДАЦИИ ОД БУЏЕТОТ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ЗА 2019 ГОДИНА ВО СВОЈСТВО НА НАБЉУДУВАЧИ

Согласно препораките од 15та седница на Советот за соработка со и развој на граѓанскиот сектор, одржана на 24.9.2019 година, членовите Јане Чаловски (ЈАДРО) и Љупчо Петковски (ЕУРОТИНК) го доставуваат следниот ИЗВЕШТАЈ за нивното учество како набљудувачи во работата на Комисијата за распределба на финансиски средства наменети за финансирање на програмските активности на граѓанските здруженија и фондации од Буџетот на Република Северна Македонија за 2019 година.

ИЗВЕШТАЈОТ содржи:

- Временска рамка,
- Комисија,
- Методологија на евалуација,
- Препораки.

Временска рамка:

Нашето следење на работата на Комисијата за распределба на финансиски средства наменети за финансирање на програмските активности на граѓански здруженија и фондации од Буџетот на Република Северна Македонија за 2019 година се состоеше од присуство на 3 работни средби:

14 септември – прва седница на Комисијата
20 септември - состанок со Оперативната група за евалуација,
26 септември – втора седница на Комисијата.

Одделението за соработка со невладини организации на Генералниот секретаријат нè информираше за сите дополнителни чекори во работата на Комисијата, донесување и објавување на Одлуката за распределба на средствата, подготовка на договори за обезбедување финансиска поддршка и изјава за сопственичка/основачка структура на грантистите.

Комисија:

Дамјан Манчевски
Мила Царовска
Бујар Османи
д-р Арбер Адеми
д-р Драги Рашковски
претставници од Советот за соработка со и развој на граѓански сектор:
Јане Чаловски (ЈАДРО) и Љупчо Петковски (Евротинк)

Методологија и евалуација:

На 14 септември 2019, по барање на Советот, присуствувавме на првата седница на Комисијата на која беа присутни министрите Дамјан Манчевски, Мила Царовска и Арбер Адеми, и Мемет Жаку како претставник од Кабинетот на заменикот на претседателот на Владата задолжен за европски прашања, Бујар Османи. На оваа седница очекувавме да се одлучува за доделување на грантовите, но на седницата се одлучуваше за методологијата на работа на комисијата.

Одделението за соработка со невладини организации на Генералниот секретаријат има подготвено интерна процедура соодветна на Огласот за финансиска поддршка на граѓански здруженија и фондации и на процесот на одлучување, како што бил поставен досега. Апликациите се доставени во аналогна форма по пошта. Во прелиминарната фаза на повикот, Одделението изврши административна проверка на доставените апликации и подготви првична ранг листа од евалуација на предлог-проектите направена од Одделението, предводени од м-р Сузана Никодијевиќ-Филиповска, Раководител на Сектор за анализа на политиките и координација и Виш програмски службеник за ИПА Компонента I. Искуството на Одделението е дека преелиминарната бодовна евалуација постои како необврзувачка алатка за Комисијата, доколку членовите одлучат да ја консултираат при донесување на нивната конечна одлука. И оваа година, Одделението ја подготви листата со првични оценки за сите апликации кои ги исполнуваат условите. Се добива впечаток дека првичната евалуација на апликациите е направена објективно, согласно Огласот за финансиска поддршка, приоритетните области, бодовната листа и Кодексот на добри практики за финансиска поддршка на здруженија и фондации.

Веднаш беа утврдени два конкретни методолошки предизвика (т.н. проблеми):

1. Рачно прегледување на сите документи (Одделението извести дека самиот сајт нема услови да биде подготвен за дигитално аплицирање, а вработените немаат време да скенираат толкав обем на аналогни документи).
2. Нема пропишано Excel образец за внес на евалуации. (Одделението извести дека досега немало потреба од дополнителни евалуации и дека освен нивната првична табела друг образец не постоел.)

Дадовме препорака секој од министрите, членови на Комисијата, да назначи лице задолжено да ги евалуира пристигнатите апликации, а потоа евалуаторите – откако Одделението ќе ги собере оценките од сите и ќе направи збирна оценка –повторно да одржат состанок и да ги дискутираат проектите пред официјалната седница на Комисијата на која треба да се донесе финална оценка. Препораката беше во целост прифатена.

На барање на претседателот на Комисијата, Одделението беше задолжено да подготви и да објави листа за интерна употреба на членовите на Комисијата, со скенирана целокупна документација од прворангираните 3 здруженија во секоја од приоритетните области, освен во приоритет 6, каде имаше 1 пријава. Комисијата заведе став дека оваа година треба да се следи приоритетната листа на области и да се подржат проекти во секој приоритет, доколку има квалитетни и високо рангирани проекти. Царовска ја потенцираше и потребата од дополнување на застарениот Кодекс за добри практики на финансиска поддршка на здруженија на граѓани и фондации (од 2011) кој треба да биде апликабилен. Се сложивме дека ова би требало да се спроведе во најскоро време и да се примени за повикот во 2020 година.

Се утврди потребата од една сеопфатна Excel табелата во која Оперативната група за евалуација ќе ги внесе своите бодови и ранг за секоја од апликациите кои го поминале прелиминарниот круг (административната проверка). Дадовме препорака во најкраток можен рок, и со наша помош, Одделението да подготви Excel табела која ќе се користи на состанокот на Оперативната група на кој оценките ќе се споредат и ќе се направи конечна евалуација на апликациите. На оваа средба би присуствувале и ние, Јане Чаловски и Љупчо Петковски. Наша препорака беше во збирната табела да се стави и листата на Одделението како уште еден репер за бодување. Образецот на Excel табелата беше изработена од Љупчо Петковски и Сузана Никодијевиќ-Филиповска, веднаш по завршување на привата седница на Комисијата, во канцеларијата на Одделението.

Заклучок од првата седница на Комисијата: се доби чувство за соработка и отвореност за нашите препораки. Ние бевме задоволни што препорачавме процес кој ќе овозможи објективно оценување и увид во можни дискрепанци во оценувањето. Досега, Одделението било единствен евалуатор – изготвувало листа на најдобри проекти и истата листа потоа членовите на Комисијата ја користеле како основа за дискусија при одлучувањето за доделувањето на средствата. На овој начин се вклучија повеќе актери во

процесот, со што се обезбеди поголема транспарентност на процесот и помалку простор за арбитраност.

(Од Одделението бевме известени дека членовите на Комисијата ги назначиле своите претставници и со тоа ја оформило Оперативната група за евалуација на проектите од Огласот за финансиска поддршка на здруженија и фондации за 2019 во состав: Гордана Димитровска-Гапиќ, МИОА, Душан Томшиќ, МТСП, Назихтере Сулејмани, МОН и Мемет Жаку, СЕП.

Оперативната група во периодот од 16 до 19.9.2019 извршила индивидуална евалуација на 129 проекти.)

Откако евалуаторите ја завршија својата работа, Одделението закажа средба на 20.9.2019 со членовите на Оперативната група на која бевме поканети. На средбата присуствуваа Гордана Гапиќ-Димитровска (МИОА) и Душан Томшиќ (МТСП), додека останатите два члена Назихтере Сулејмани и Мемет Жаку, поради работни обврски, не присуствуваа на состанокот.

Заеднички со колегите ја разгледавме збирната евалуациска табела и колегите од институциите утврдија прелиминарна листа на проекти кои ќе бидат предложени за финансирање. Кај евалуаторите постоеја одредени разлики во оценувањето на организациите, а видлив беше и “етнички” образец на оценување на одредени организации.

На состанокот беше споделено искуството на евалуаторите со аналогниот процес на разгледување на апликациите и времето потребно тоа да се совлада. Општ заклучок е дека процесот би требало да се поедностави и да се дигитализира. Од разговорот и од разгледувањето на финалните табели произлезе мислењето на Комисијата да и се предложи да се поддржат минимум по 2 проекти во областите: 1, 2, 3, 4, 5 и 7, а по 1 проект во областа 6 (бидејќи само еден проект поминал административна проверка) и во областа 8 (поради ниско оценети проекти), а преостанатите 6 проекти да се одберат според предложениот ранг, но во области за кои Комисијата ќе оцени дека се од приоритетно значење за Владата.

Се договори Одделението да подготви две табели кои ќе бидат доставени до Комисијата: Табела 1 (која ја содржи бодовната евалуација од 5 оценувачи: 4 оценувачи од Оперативната група + Одделението за соработка со НВО) и Табела 2 (која ја содржи бодовната евалуацијата од 4 оценувачи од Оперативната група).

На 26.9.2019 следеше седницата на Комисијата на која се одлучуваше за листата проекти кои треба да бидат поддржани. На самата седница најмногу од копјата се кршеа за тоа дали треба при поделбата на средства да се земе во предвид принципот на правична застапеност. Исто така, се одлучи организациите кои ќе добијат финансиска поддршка да можат да ги реализираат активностите во нова временска рамка која самите ќе ја утврдат и ќе биде составен дел на договорот кој ќе го потпишат за користење на средствата. Освен Договор за финансиска поддршка, Комисијата побара избраните организации да потпишат и Изјава за сопственичка/основачка структура.

Врз основа на предлогот на Комисијата, Владата на Република Северна Македонија, на седницата одржана на 3.10.2019 година, донесе Одлука за распределба на средствата од Буџетот на Република Северна Македонија за 2019 година наменети за финансирање на програмските активности на здруженија и фондации. Текстот на Одлуката, со дополнителни информации за процесот на распределба на финансиските средства, се достапни на веб-страницата на Одделението за соработка со невладини организации на Генералниот секретаријат на Владата www.nvosorobotka.gov.mk.

Заклучок и препораки:

- Евалуацијата на проектите треба да се организира подобро, односно во оценувањето на предлог проектите да се вклучат повеќе евалуатори, по примерот на тоа како се одвиваа работите

годинава. Ова треба да се пропише и формално. Министерствата треба ова да си го испланираат, дали преку интерно планирање или преку буџетирање средства за најмување надворешни евалуатори.

- Голем проблем е недостатокот на дигитализирани содржини. Имено, оценувањето на самите апликации се одвиваше во просториите на Владата, поради фактот што Одделението нема технички можности апликациите да ги скенира и достави на евалуација. За оваа работа на Одделението треба да му се даде поддршка, и техничка и технолошка.
- Ако желбата на Владата е средствата да одат кон помали организации, тогаш треба да се промени начинот на оценување преку промена на евалуацискиот формулар кој фаворизира “етаблирани“ организации. Ова треба добро да се осмисли.
- Мора да се размисли како да се формализира принципот на “правична застапеност“ при доделувањата на средствата.
- Да се појаснат приоритетните области и да се отвори можност за интердисциплинарност во апликациите.
- Учеството на граѓанските организации преку Советот во следењето на работата на Комисијата се покажа како доста продуктивно за подобрување на квалитетот на целиот процес на евалуација.
- Ревизија на Кодексот на добри практики за финансиска поддршка на здруженија на граѓани и фондации од 2011.
- Други препораки кои можат да произлезат од дополнителни дискусии и консултаци со граѓанските организации и самиот Совет.

Од процесот излегуваме со заклучок дека:

- Одделението за соработка со невладини организации на Генералниот секретаријат има капацитет да го води процесот, а институциите и невладините организации повеќе да ја почитуваат неговата работа.
- Процесот има многу недоречени страни и многу простор за арбитрарност при одлучувањето на ниво на Комисијата која одлучува.
- Не е реално средствата во овој фонд драстично да се зголемат со моменталната поставеност на работите.

Подготвиле: Јане Чаловски (ЈАДРО) и Љупчо Петковски (ЕУРОТИНК).